

Vítkovci a České království

recenze knihy

Záviš z Falkenštejna – mocenský protihráč českých králů Přemysla Otakara II. i Václava II., Vilém z Landštejna – rádce římského císaře a českého krále Karla IV., Oldřich II. z Rožmberka – politický protivník nejprve zemského správce a posléze českého krále Jiřího z Poděbrad, Jáchym z Hradce – diplomat ve službách římských císařů a českých králů Ferdinanda I. a Maxmiliána II., Vilém Vok z Rožmberka - nejvyšší purkrabí Českého království a uchazeč o polský královský trůn, Zachariáš z Hradce – moravský zemský hejtman, Petr Vok z Rožmberka – čelný stavovský politik a nejvýznamnější bibliofil české renesance... Tito i další významní muži erbu vizuálně odlišné růže byli často přítomni v blízkosti panovníka, spojovala je

příslušnost k nejvyšší společenské vrstvě stavovské společnosti a svým postojem, vychýleným ve prospěch či naopak v rozhodnou opozici vůči králi, ovlivňovali mocenskou rovnováhu v zemích Koruny české. Pomyslným svorníkem jejich společného původu byl Vítek z Prčice – zakladatel dynastie Vítkovců. O jednotlivých rodových liniích počínaje Rožmberky, přes pány z Hradce, z Landštejna, z Krumlova, ze Stráže až po pány z Ústí, bylo již napsáno mnohé - vydáním publikace Vítkovci a České království v májových dnech roku 2022 byla tato tematika obohacena knihou o Vítkovi z Prčice, jeho přímých potomcích a tudíž období počátků pánů z Růže.

Autor knihy sice není historik, ale k přípravě svého projektu přistoupil badatelsky poctivě. Ve srovnání s některými laickými „autory“ neváhal aktivně spolupracovat s archiváři i kastelány a proto se vyvaroval faktografických chyb. Výsledkem jeho desetiletého úsilí je publikace středně velkého rozsahu, obsahující ve výběru fotografické a kresebné reprodukce listin, uměleckých děl a hmotových rekonstrukcí hradních sídel Vítkovců. Základ textu tvoří kapitola o Vítkovi z Prčice – praotci dynastie. Autor obsáhle popisuje jeho osudy a pro celkovou přehlednost v genealogických vazbách Vítkových potomků volí schéma chronologicky navazujících textových medailonů věnovaných jednotlivým pánům z Růže (týká se hlavních i vedlejších rodových linií, popř. družiníků ve službách jejich členů). Prostřednictvím kompaktní textové matérie evokuje čtenářovu přítomnost s Vítkovci na královském dvoře v období středověku (např. Vilém z Landštejna – rádce římského císaře a českého krále Karla IV.) i renesance (např. Jáchym z Hradce – nejvyšší kancléř či Vilém Vok z Rožmberka – nejvyšší purkrabí Českého království) nebo v mikrosvětě jejich hradních a zámeckých sídel, jimž je v knize věnována tematická kapitola. Autor dále reflektuje sociální i mocenské vztahy mezi představiteli rodů erbu růže a souvislosti s jejich postupným vymíráním až k smrti Petra Voka z Rožmberka v roce 1611, kdy se dějinná úloha Vítkovců významově uzavřela.

Publikace obsahuje mnoho datových údajů i faktů o dobových, společenských, politických a ekonomických reáliích. Lze odhalit i několik nepřesností – heslo Ora et Labora (Modli se a pracuj) bylo devízou církevního řádu benediktinů, nikoliv cisterciáků, jedním z kandidátů na český královský trůn v roce

1526 nebyl bavorský král, ale vévoda (z rodu Wittelsbachů - v té době bylo Bavorsko vévodstvím), proslulý finančník 16. století se jmenoval Bohuslav Malovec z Malovic (v textu je uvedeno křestní jméno Gotlob?!), Václav Sviták ze Skalice (+ 1612), původem z jedné z vedlejších rodových linií pánů z Landštejna, nebyl c. k. císařským radou (úřední zkratka byla používána až po rakousko-uherském vyrovnání v roce 1867).

Publikace Vítkovci a České království doplňuje poznání o zakladateli, jeho potomcích i dalších příslušnících významné panské dynastie a zemi, ve které žili. Vznikala velkým úsilím, srdcem a pokorou Petra Kroužila, který jejím napsáním vyjadřuje lásku k vlasti a dějinám. Se zásadním sdělením knihy lze polemizovat – z pohledu období středověku i raného novověku Vítkovci nebyli příslušníky českého národa, ale spíše náleželi do okruhu českého etnika ve smyslu zemském, ovšem na mimořádném dějinném významu pánů z Růže to nic nemění.

Petr Kroužil: Vítkovci a České království – ISBN: 978-80-7608-021-8, 200 str.,

*1. vyd., Nakladatelství Epika, Jindřichův Hradec, 2022 (v tiráži
uveden rok 2019)*

Autor textu: Stanislav Vaněk